

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТБЧА.

ГОД. I.

ИЗДАЕ

ТЕЧ. I.

ДИМИТРИЙ ЮВАНОВИЧЪ.

Неделя, 9. Августа.

Число 12.

1842.

МОЯ РАДОСТЬ.

о д ъ

Срба Ђорѣа.

Кады на небо у помоѣи.
Бацимъ погледъ, и помоѣи
Ко чуденю премогуѣства
Я добыямъ: душе чувства —
Чине мою радость! —

Кады на земљи, зелениломъ
Украшеной, лаоръ съ криломъ
Умилности мене лади,
И съ мирисомъ душу м' слади
Онда имамъ радость! —

Поредъ мене а кады драга,
Србска дѣва мила, блага,
Сѣдеъ душу м' занимава,
Онда влада права слава,
Онда моя радость! —

РЪЧЬ У СВОЕ ДОБА.

II.

Вредность развѣяня народнога
езика.

(по Лаву грофу Тушу)

Изображени одъ Бога су позвани, да буду воѣе и одхранители простого народа. Христѣянска е дужность, свакимъ могуѣимъ начиномъ свима, кои око насъ живе, оно саобштавати, што одъ нѣи болѣ знамо. Гдѣкое зло нашегъ дружественогъ стая одтудъ произтиче, што се саобраштаванѣ различны чиновна само кругомъ нѣовогъ посла, и тако назване званичне дужности ограничава, и што мы у обште са манѣ изображенымъ людма

редко, и то не на прѣятельски начинъ говоримо; што бы користи ради наше чинити морали. Съ опимъ се често, и прѣятельски саобранштавати неможемо, у коега езику све наше мысли, сва наша чувствованя съ нѣкомъ лакосѣу изразити у станю писмо. А коды многи е овако саобраштаванѣ сасвимъ свойственый предметъ нѣовогъ званя. За ове е врло потребно, да ѣмъ се живо и сваковрлетно развѣе езыкъ, коимъ дѣйствовати мораю. Книжевно развѣянѣ езика съ изображенѣмъ и дѣйстваванѣмъ учителя у тесной е свези. Ако овде повода имамо особито на „веществене“ науке (Realwissenschaften) дѣйствовати, то ѣошъ ту придодати морамо, да у истой мѣри нега езика, на полю разставны (abstracte) понятя и найдублѣгъ душевногъ живота, зависи такоѣерь и одъ дѣятельности свештеника. Свештеникъ се озбыльски трудити има, да свое люде къ высокому христѣянскомъ савршенству приведе, да ѣмъ понятя олакша, и чувства облагороди. А како ѣе то учинити, ако не проповѣданѣмъ слова Божя у народномъ езику? Не манѣ народный езыкъ пада у кругъ дѣятельности и оны, коима истинабогъ дружечно саобраштаванѣ съ простакомъ нѣе правый предметъ нѣове званичне дужности, али опеть као за условие савршеногъ одправляня исте служи: я мыслимъ на лѣкаре и чиновнике. Тко се у нѣово станѣ постави, мора осеѣати у колико манѣ (постоеѣимъ истымъ околностима) своѣй дужности одго-

ворити може, ако є языкъ, коимъ дѣйсвуе, текъ површно научіо, неголи онай, кои є одъ части баремъ у нѣму одхранѣнъ. Тко пакъ ово неосеѣа, тко недопушѣа, да языкъ и литература и найманѣй упливъ на благостояніе грдне множине простого народа; има, некъ непокушава увоѣенѣ иностраны элемента меѣу народъ нашъ као нѣшто пробитачно похвальвати. Желимо ли къ темельитомъ изяснѣнію преложены питаня доѣи, то немоймо исто недостаточнымъ прагилама помрачити. Тко съ простымъ Србиномъ, у колико є къ меѣуусобномъ споразумѣнію потребно, србски говорити допушта, али свако выше напредованѣ србскога языка и литературе препречити гледа, тай се само по мѣри одъ оногъ разликуе, кои є — съ веѣомъ дослѣдносѣу — србскогъ се языка сасвимъ одрекао, да бы на мѣсто нѣга што скоріе другій свуда уведенъ видіо. Поступакъ обоице по парави є єднакъ, будуѣи изображене тамо води, да се народногъ языка, кои су на изображенѣ спародника свои обратити дужни, у толико одрекну, уколико ови къ народномъ языку принадеже. Напредку србске литературе за любавъ иностраны элемента на путь стати, значи свакако душеванѣ развитакъ живеѣи поколѣнія мнимомъ благостоянію будуѣегъ потомства на жертву принети. Ово намъ є свагда насилно присвоиванѣ быти видилосе. Истинабогъ човекъ валя и о найудалѣнимъ послѣдицама своегъ дѣлания да промышлява; а навластито кадъ се разрѣшую питаня, коя благо и несреѣу читавогъ народа опредѣляю, треба при поступаню нашемъ и на будуѣа поколѣнія, у колико можемо, найживлѣ да назимо. Али ипакъ при свемъ томъ никадъ забравляймо, колико є погледъ нашъ у будуѣность неизвѣстанъ. По своіой воли, ма и са штетомъ ближнѣга, противъ онога, што бы на користь потомака быти могло, и онда іонѣ — по мечти можда каквой — кадъ є веѣъ свеобитимъ одобренѣмъ примлѣно, радити, и вѣкати ѣе само лудый космопо-

литизамъ, или грѣшно високоуміе. Съ христіанскомъ дакле смиреносѣу божіему промыслу предани, за дужность нашу сматраймо, са свима средствама, коя су намъ при руди, меѣу народъ науке и знаности разпростираити, нѣгову душу облагороѣивати, и народну литературу, као єдино средство народногъ препороѣени нашегъ, подизати. Увѣреность пакъ некъ насъ крѣпи, да ѣемотимъ само среѣу потомства нашегъ твердо основати. А што намъ старанѣ о народномъ благу препречуе, то веѣъ и збогъ тога као лажно, блудно и неправедно презиримо и обацуймо.

Прегледъ британске трговине одъ године 1831—1840.

Британско є правительство свой десетогодишній прегледъ трговине савезнога краљѣвства одъ године 1831—1840 обнародовало. Овака обнародованя свакой земљи, а навластито, ако подуже доба заузимаю, одъ велике су знаменитости. Оне излажу средства, коима се напредакъ трговине, као поглавито условіе благостоянія државногъ и богатства приватны людій, изслѣжуе; но у Енглезкой су иста одъ особите, необичне вредности. Єръ одъ иностране трговине зависи енглезко богатство, упливъ и величина. Кадъ бы се Енглезкой трговина одузела, то бы она была другогъ степена сила. Трговина нѣна намируе неситъ енглезкій бюджетъ; приходи мытнице износе скоро половину свою енглезки прихода, т. є. на 24 милиона фн. штерлинга одъ нѣна 52 Мил. фн. шт. *) У Французкой износе мытнице само дванаестину државны прихода. У Енглезкой инострана трговина, а особито извозъ робе, кою Енглезка готови, и у стране землѣ оправля, нѣе маленкость; она є поглавита стварь, она є питанѣ о животу и смрти. Трговина є Енглезку оногъ учинила, што є садъ. У свима готово

*) Єдна фунта штерлинга износи наши 9 ф р. 24 кр. сребра.

бралтару е по изложенію попечительства за английскій извозъ пало године 1831 до 9 мил. франка, а год. 1840 30 мил. фр. 8. Извозъ Енглеzке у Нѣмачку за ово 10 година треѣниомъ е умножио се. 9. Италіа е при старомъ остала. 10. Турска показуе нѣко умноженѣ, кое одтудъ произтиче, што пристаниште трапезунско на сѣверномъ брегу мале Азіе свезуе Еуропу са унутарньомъ Азіомъ. 11. Сѣвероамериканске слободне државе были су јошъ пре 10 година први прекупци енглеzке робе; оне су и садъ, алъ нѣвова трговина съ Енглеzкомъ подлежи толикомъ колебању, да е тежко о овомъ каково понятіе имати. Године 1831 примиле су робе у цѣни одъ 230 милиона франка; године 1836 у цѣни одъ 320 мил. франка; а године 1840 само одъ 135 мил. франка.

(Продужићесе)

Знамените черте изъ живота Генерала Суварова.

Съ нѣмачкогъ одъ Ё. П.

(а)

Кадъ е войска, кодъ кое е Суваровъ у време седмогодишнѣгъ рата као Подпуковникъ (*Unterleutenant*) быо, у пруску земљу стига, и ту се у едномъ селу наставила была, нѣкій Подчиновникъ (*Unterofficier*) одъ исте компаніе, у којој е Суваровъ быо, нѣшто скриви. Фелдмаршалъ Грофъ Ферморъ пре тога издао е заповѣсть, да се најстрожје на воене законе у кралѣвско-пруској земљи пази. Ако бы ткогодъ што преступио, мораю чиновници одговарати. Кривица подчиновника была е таква; и поглаваръ тогъ мѣста, гдѣ су сада становали, Генералу се потужи. Кадъ се стваръ извиди, нађу, да бы кривица мања была, да е Суваровъ болѣ пазіо на инструкторію, кою му е капетанъ при одлазку свомъ предао. Међу тимъ Подчиновнику каштига одредисе доста строга. Кадъ Суваровъ то чуе, оде таки остальимъ чиновницима, замоли ихъ, да заедно съ нѣмце Началнику (*Obrister*) иду, те

свакояко га моле, да каштигу, која е Подчиновнику одреѣна была, т. е. да се са званија сбади, не истый, него Суваровъ трпи; ербо е онъ, а не Подчиновникъ найвише кривъ, — будући е првый томе поводъ дао, занемаривши строгу заповѣсть свогъ Капетана. Изъ тога узрока онъ и каштигу заслужуе. Премда су сви Чиновници новымъ и рѣдкимъ овимъ захтѣванѣмъ дубоко тронуты были; ипакъ су му савѣтовали, да одустане одъ те намѣре и кривца строгой судби остави, да погледи на свое станѣ и свой родъ, па да се умири. „Не!“ рекне онъ „Нећу слѣдовати вашемъ савѣту. Идемъ сада самъ Началнику; вальда ће онъ блажии и праведнии быти, и мене, кои самъ удалити могао тай догађай, кои наше оружѣ безчести, по закону каштиговати.“ Заиста и оде, потужисе управо на нѣга, што га е изъ прирѣвниа на родъ одъ заслужене каштиге уштедио; далѣ молио га е, да не остане на томъ, већъ да нѣга (Суварова) каштигуе, а Подчиновнику каштигу олакша. Забадава е Началникъ повторавао све, што су му већъ чиновници говорили; — и кадъ сва представляня суетна быяху, племенитый овай мужъ дозове сутра данъ тужителя, наплати му штету у полакъ више, него што е самъ искао, па после и Суварова, све Чиновнике и обтуженога себи призове, гди се тужитель предъ свима торжественно свое тужбе одрече; и тако се Подчиновникъ одъ каштиге ослободи. Суваровъ се примири мало, што е на томъ прошло; али сутра данъ одма поднесе Началнику молбу, да се у другу регементу премѣсти, што му и дозвољно буде.

(б)

Год. 1787 Турци се заваде съ Русима поводомъ кубански Татара, кои се 1. Окт. са многимъ лађама и съ великомъ войскомъ у Тауриі кодъ Кіебурна у битку пусте. Покрай свега страховитого бѣснела и юричєна буду разбієни: 1500 мртвы остане на мѣсту, а више хиљада подависе. Славна ова побѣда задобієна е еднимъ само неодолимимъ духомъ Генерала Суварова, кол е рѣдкимъ ра-

нама обасуть на боришту лежао, и еднако своје храбріо, за владарку и отачбину побѣдиги ил' умрети. Вѣрни воиници трудили су се помоћи му, превіо му ране молећи га навалице, да се за животь стара. „Дѣцо“ рекне Генераль „маните се мене; идите само брзо, те помозите да браћа побѣду одрже.“

(в)

У рату кодъ Крима Суварова у жестокой едой битки таше удари у бокъ. Опъ падне съ копя, и остане мало на земљи. Међу тимъ почне руска войска измицати; а Козаци већ нагло бѣгати! У тай ма дигне се Суваровъ, привеже марамомъ и поясомъ рану, што е яче могао, попнесе опетъ, ал' съ великомъ мукомъ, на копя, нагне за бѣжећимъ Козацима. Кадъ ий стигне, бацн се међу њи на земљу, и викне: „Бѣгайте само! бѣгайте! Вашегъ Генерала хоѣете Турцима да оставите! Како? Заръ вы нисте Руси?“ — Козаци, како чую гласъ Генерала, стану, скупесе у редъ, и подъ његовымъ предводительствомъ у najveћемъ трку на душмане навале, тако, да се битка савсимъ изнова почне: и Турци надбіени буду.

Прегледъ народа корена Славенскога год. 1842. *)

одъ

Павла I. Шафарика.

А. По нарѣчию и држави.

У Руской: Великоруса 35,314.000, Малоруса 10,370.000, Бѣлоруса 2,726.000, Бугара 80.000, Србаля 100.000, Поляка 4,912.000, свега 53,502.000.— У Аустрии: Малоруса 2,774.000, Бугара 7.000, Србаля 2,594.000, Хрвата 801.000, Корутанаца или Словенаца 1,151.000, Поляка 2,341.000, Чеха и Мораваца 4,370.000, Словака 2,753.000, свега 16,791.000.— У Пруской: Поляка 1,982.000, Чеха и Мораваца 44.000, Лужичана а) горњи 38.000, б) долњи 44.000, свега 2,108.000.— У Турской: Бу-

гара 3,500.000, Србаля 2,600.000, свега 6,100.000.— У Кракови: Поляка 130.000, свега 130.000. У Саской: Лужичана горњи 60.000, свега 60.000. Сума одъ свіо пособъ: А. I. а) Великоруса 35,314.000, б) Малоруса 13,144.000, в) Бѣлоруса 2,726.000; II. г) Бугара 3,587.000; III. д) Србаля 5,294.000, е) Хрвата 801.000, ж) Корутанаца или Словенаца 1,151.000; Б. I. з) Поляка 9,365.000; II. и) Чеха и Мораваца 4,414.000, і) Словака 2,753.000; III. к) Лужичана 1) горњи 98.000, 2) долњи 44.000, свега 78,691.000.

Б. По нарѣчию и вѣрозакону.

Вѣроизповѣданія: I. Грчкога: Великоруса 35,314.000, Малоруса 10,154.000, Бѣлоруса 2,376.000, Бугара 3,287.000, Србаля 2,880.000, свега 54,011.000.— II. Грчкатоличнога: Малоруса 2,990.000, свега 2,990.000.— III. Католичнога: Бѣлоруса 350.000, Бугара 50.000, Србаля 1,864.000, Хрвата 801.000, Корутанаца или Словенаца 1,138.000, Поляка 8,923.000, Чеха и Мораваца 4,270.000, Словака 1,953.000, Лужичана горњи 10.000, свега 19,359.000.— IV. Протестанскога: Корутанаца или Словенаца 13.000, Поляка 442.000; Чеха и Мораваца 144.000, Словака 800.000, Лужичана 1) горњи 88.000, 2) долњи 44.000, свега 1,531.000.— V. Махомеданскога: Бугара 250.000, Србаля 550.000, свега 800.000.

В. Оглављење по езику.

1) Руса 51,184.000. 2) Бугара 3,587.000. 3) Илира 7,246.000. 4) Поляка 9,365.000. 5) Чеха 7,167.000. 6) Лужичана 142.000. Свега: 78,691.000.

НАЧАЛА ЧОВЕКА ОДЪ СВЕТА.

са немачкогъ

одъ

I. С. М.

Све садъ стои на високой савршенства точки; окретањ пакъ и вешть человекъ стои на найвышой. У садашъ врем: ви не с: захтева одъ едного мудраца, него, у време Грчке одъ

*) Изъ Лайовичъ дѣла „Slowansky' Národopis.“

се дамаъ, и више е нужно садъ окрестности и вештине, да се што съ єднимъ текъ човекомъ уради и на край изиђе, него у оно време съ целымъ народомъ.

Разумъ и оштроуміе.

На ове две осовине лежи сва крѣпость човека, кои е за велика дѣла. Кои текъ єдну одъ овы има, тай само уполакъ среѣанъ бива. Треба имати и єдну и другу, да се што велико учини. Али неокретни и невешти люди, обычно, у избору свога опредѣленя, свои пріятели, места и пребывалишта свога несреѣни биваю.

Не буди проливепогъ езыка.

Оно, што среѣно за рукомъ изиђе, у толико е веѣгъ удивленя достойно, у колико е више тайно раѣено, и изненада као ново показано. Сигранѣ са отворенымъ картама нити доноси користи ни задовольства. Кадъ се човекъ безразсудно не изда, то се велики духови у непрестаной внимательности обдржаваю, а особито, кадъ се каквогъ важпогъ дѣла тиче, на кое общте чеканѣ изгледа. Подозрева се и слуги неко таинство, и ово таинство подиже удивленѣ. Ако ли се што мора о ствари реѣи, то текъ нешто, и то невразумително казати треба, и у обхожденю съ людма нетреба свагда простосердечно говорити. Ћутанѣ е светиня благоразумія. Никадъ се недивимо каквомъ плану, кадъ га пре времена знамо. Чрезъ то се подвржавамо у толико єтражіой критики, и двоинномъ смо несреѣни, ако намъ се предпріяте осуети. Треба дакле у овомъ Богу подражавати, кои одъ свою людій свое путове сакривене држи.

ШТАТИСТИЧНО.

Ученый и вредный сачинитель наиболѣ географіе одъ Угарске, Алексіе Финѣшь, недавно издао е Штатистику Угарске (*Magyarország statistikája*), изъ кое слѣдуюѣе изводимо: У Угарской и къ нвой припадаюѣимъ земляма на 4.894 четверокут-

ны миля живе до 12,990.558 становника: дакле на єдну четверокутну милю долази 2.285 душа. У Угарской пребываю 18 различиты народа. Племиѣа има у Угарской 544.372: свакій дакле 20-тый становникъ е племенитъ. Угарска производи обычно: 90 миліона пожунски мерова жита, а 800.000 варива; сѣна до 41 миліонъ мажій; вина на 30 миліона акова. Копанѣ злата и сребра на годину доноси 2,074.346 фр. сребра; бакара 1,378.080 фр. ср.; литогъ и нелитогъ гвожѣа 2,450.472 фр. ср. У Угарской се налази 75 папирных воденица, 300 пивара, 25 фабрика, у коима се одъ рече шеѣеръ прави, 36 свилара и 54 стаклены майдана.

Одъ два зла горе.

(къ нѣмачкогъ)

Єданъ хтяше дану рѣчь, да ѣе дѣвойку узети, погазити. Остави дакле мѣсто, у коемъ е ова обывавала. На путу, пре него што е къ своіой куѣи приспѣо, сустигну га дѣвойкина браѣа, и єданъ га запыта: „Нисте ништа у мѣсту, кое сте садъ оставили, заборавили?“

Опъ се мало позамысли; ухватисе за браду, и погледи горе на собный штукаторъ; за тимъ се тргне, и викне:

„Право! садъ ми паде на умъ! Я самъ заборавіо съ господичномъ вашомъ сестромъ вѣичитисе.“

Вратисе, и оставлѣну заручи

Овой пришовѣдчици можесе друга єдна противставити. Тако е исто и овде хтѣо єданъ младиѣъ пореѣи обеѣанѣ, и умаѣи. Стриць оставлѣне почне га вѣяти, и сустигне га на путу.

„Вы неѣете далѣ путовати“ рекне му; „вы морате важно єдно дѣло окончати. Разумѣте л' ме?“

„Нѣшто мало.“

„Я ѣу васъ чекати сутра или на удвоишту, или кодъ олгара съ моіомъ сыновицомъ. Избирайте!“

„Я самъ свагда оригиналапъ человекъ бѣо.“

„Єсте л' се размыслили и склонили?“

„Одъ два зла свагда самъ избираю — не као други, маѣ — него веѣе.“

„Дакле ѣемо мейданъ дѣлѣти?“

„Не — него ѣу вашу сыновицу узети!“

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Славенска Старина.

У краљевској књижици у Паризу не давно е нађенъ еданъ чешкій рукописъ одъ многи богословски разправа о Ивану Хусу. Подуго е истый за хрватскій државъ. Чинисе да е писанъ у почетку петнаестогъ вѣка.

(G.VI.)

ДОПИСЪ.

У Сремѹ 21. Јулија 1842.

Јошт сам пре неколико дана бијо разабрао, да ће Г. Др. П. Јовановић привр. сремск. круга србски школа управитељ к нама доћи, и већ сам бијо као запета пушка. Мислијо сам, то је онај илпромаи, кои ће сад том приликом гледати и настојати, да нам илрство препоручи и ослади. А! ту те ја и ођу, помислијо сам. Брже боље проучим све фразе, против реченог Господина у Срб. Народ. Листу печатане, да га ш њима, ако што о илрству напомене, поразим и уништим. Приспе и тај дан. Он дође, поздрави обштину, испите почне и сврши, и о илрству ни речи напомене. Препсупуен са предеудама о реченом Господину, помислим да је он свој плак за послерак извршити наумијо; али кад он при полазку обштине, учитељима, народност, ползу училишта препоручивати, помоћ од своје стране обеавати, и обштину на полагање труда о школи и цркви ободравати стане, онда се мени тек разведри, и ја његовим љубавним, вештим начином при егзамену заузет, тек онда прозреш и дознам, да су сва у Нар. Листу о антинародној тежни речениг Господина изложена, сама гатања била; која своју владу само донде имају, док човек овог правог родо — и просветољбца неупозна.

Мргуд.

КЊИЖЕВНЕ ВЪСТИ.

Изъ Пеште. У овдашњој Баймеловой типографіи штампана књига „Смѣсице Нове. Новое разныхъ вещей сочиненіе Милована Видаковичъ“ изишла е на свѣтъ, и можесе добыти како кодъ самогъ Г. типографа, тако и у експедицији пештенско-будимскогъ Скоротече за 30 кр. у сребру. Књига иста садри слѣдеће предмете: 1. Стихови на похвалу Магђарскому Цесатру. 2. Привѣстивіе. 3. Прилогъ у писму на Пријетеля. 4. Привѣстивіе Ученику. 5. О Черној Гори. 6. Укратко о народу Сербскомъ, у Венгрии сущемъ. 7. Нова имена древнихъ мѣст и градовъ. 8. Пѣснь о Сербии. 9. Прецовѣдка.

Изъ Новогсада. Овде се печата „Србска Граматика, по начину, коимъ најславнији садашњи наши списатели пишу, нарочито на ползу премиле младежи

србске устроена Јованомъ Поповићемъ, савршенымъ Богословомъ и П. Учителемъ.“ Књига ће бити 11—12 штампаны табакѣ дебела.— Цѣна јој е 30. кр. ср. Имена (п. н.) г. г. предбројника ваља одирани на Г. Петра П. Стояновића књигопродавца у Новомсаду.

Изъ Загреба. У кр. (повл. илрской народной тискари Дра Людевита Гаја штампа се „Zemljopis Hirskih Pokrajinah, одъ Драгутина Селана.“ Овде се описуе 1. Коружка и Штаерска, 2. Горица и Крајнска, 3. Истрија и Далмація, 4. Хрватска, Славонія, Банатъ и Бачка, 5. Босна и Бугарска, 6. Србија и Црнагора, 7. Албанія, 8. Трація и Маѣдонія. Осимъ земљо- и мѣстописны предмета, свакогъ посебногъ предѣла и историја на кратко е описана. На концу књиге, која ће до 30 табакѣ дебела бити, прикључиесе крајобразъ (marra geographica, Landkarte). Цѣна е 2. фр. у сребру. У Пешти предилату прима учредничество овы листа.

Г. А. Дракселеръ, учредникъ у Загребу излазећи иѣмачки новина „Сгоатиа,“ сготовля књижицу „Der Шурисмус in Сгоатien.“ Г. Дракселеръ е очевидацъ своју догађај, кои се у обзиру народности у Хрватској появише; може намъ дакле цѣло стаиѣ ствари најболѣ представити, — ако се само едностраности nebude држао.

ДОМАЋЕ ВЪСТИ.

Пешта. Нѣ. ц. и кр. ап. Величество подъ Нр. 12.521 т. г. благоизволило е најмилостивіе рѣшити, да се Србскій Народный Соборъ држи у Карловци 30 Авг. - 12 Септ. т. г., и то само ради избора Митрополита. Краљевскій Комисаръ е Нѣг. Екс. Никола грофъ Сечень одъ Темерина, Верховный Жуланъ Пожежке вармеђе.

Пешта. На најпонижниѣ Верховногъ г. н. с. народны школа Надзирателя Г. Евгенија одъ Бурковића представлѣниѣ, Нѣгово ц. и кр. ап. Величество благоизволило е

а) подъ Нр. 39.081 г. 1841 преблагоутробио дозволити, да у будућа времена, како Верховный г. н. с. народны школа Надзиратель, тако и истогъ вѣропсвоѣданія педагогична заведенія, србско у Сомбору и влашко Араду, такоѣрѣ и шесть кр. окружны школки управителя свое чиновне печате имаю, и њи у званичнымъ дѣлама употребљаваю.*)

*) На резанѣ печата, да се небы фонди школки таковымъ трошкомъ отеготили, Нѣгово Высокоблагородіе Верховный школа Надзиратель Г. Евгениј одъ Бурковићъ даровао е 100 фр.; Педагогично заведење Арадско 3 фр. 20 кр.; Благородна Господа окружны школа управителя: Темшварскій Г. Лука Кенгелачъ 70 фр. 50 кр., Бачкій Г. Георгій Петровићъ 100 фр., Велько-Вајадскій Г. Дмитрій Константины 5 фр. 30 кр.

6) годъ Нр. пакъ 122 г. г. Нь. ц. и кр. ап. Величество преблагодутробно рѣшило е: да се при г. и. с. педагогичнымъ заведеніама служећи Учителѣи одсадь не Учителѣи, него Професори именовати имаю. Ево ново доказателство превысоке Нь. ц. и кр. ап. Величества спрама вѣрногъ рода нашегъ, и ибговы школа отеческе милости.

Нь. ц. и кр. ап. Величество достало е Темешкогъ Врховногъ Провинціалногъ Комисара, Евгения одъ Алмаши, са службе дигнути, и насловъ Краљевскогъ Совѣтника наймилостивіе подѣлити, такожеръ и Професору бабичлука на пештанскомъ Свеучилишту Флоріану одъ Бирли.

(O.P.Z.)

ШКОЛСКЕ ЗВАНИЧНЕ ВЪСТИ.

Учительскій конкурсъ.

У Шиду е упрзвѣна учительска штација друге Србске школе. Ову добыти може само онај, кои е съ добрымъ успѣхомъ Препарандію свршио, кои осимъ Србскога езика — ибмачкій и маѣарскій баремъ у толико знаде, да може дѣцу у читаню, и писаню наставляти (а кои прокрай тога јошъ и латински разуме, имаѣ првенство надъ другима), и кои е особито честногъ и непорочногъ живѣнія, и морално-доброгъ владаня. Съ њомъ е скопчано ово благодѣяніе: 250 фр., 6 хватій дрва, квартирь и полакъ куѣне башче. Тко ю дакле имати жели, нека молебни свое прошеніе, нужнымъ атестатима укрѣпљивно, и собственомъ рукомъ чисто Србски написано найдуже до 24 Авг. и 5 Септ. о. г. у франкираномъ писму общтини шидской преда, коя ѣ кандидацию учинити, и своимъ путемъ Врховному школа Надзирательству ради избора и потврѣния оправити.

У Шиду мѣсеца Јуліа 1842.

ТРГОВАЧКЕ ВЪСТИ.

Изъ Старе Оршаве. Веѣ е почеласе претеривати рогата марва изъ Влашке преко наше границе у Угарску, и много хиљада е претерано. — У Банату е рана тако добро родила, да ѣ селяни доста посла имати, докъ ю у амбаре смѣсте. Цѣна ране зраво спада; и требало бы да земичку одъ бѣлогъ брашна (Mundmehl) по лимитацији за 2 кр. шайна добыємо; но будући да е овде бѣлога брашна тежко добыти, зато се исте одъ среднѣгъ брашна (Semelmehl) месе. — Виногради у овымъ

предѣлѣма обеѣваю богату бербу, и јошъ е надежда, да ѣсе у оршавачкимъ гостіоніама најбоља вина точити. (O.P.Z.)

Изъ Бае. Кодъ насъ е жства врло добро изпала. Еданъ креть зоби дае по петъ вѣка, а пшенице по четирь. Трговина е почела живля быти, и примѣчавасе кодъ народа више новаца.

ПУТЬ ПО СВѢТУ.

По гласу писма изъ Леде, овогъ часа находи се до 20.000 людій, дакле скоро четврта часть жителя, ибкада цвѣтаюѣ и робомъ богате вароши у највећој сиротинѣи. Тако е исто и у Невкастлеупонтини. Мајоръ ибкій у скупштини одной изразисе, да 11.000 душа одъ варошке милости живе. У Волферхамтону јошъ е жалостніе: овде е бојати, да се жестоко какво злочинство незадовољства непришети. Депутације изъ свіо среза, кое су садъ у Лондону скупљѣне, свакій данъ добываю овымъ подобне жалостніе вѣстий и изъ остальхъ предѣла.

У Дунауриду (Виртенбергу) 18-огъ Јуліа еданъ войничкій конь другому десну ногу преко сломіе. Овогъ одма заколю. Присутствующій регемеискій коньолѣкаръ рекне, да е месо сасвимъ здраво и за ело. На то се одма у Дунауриду и у околномъ предѣлу јавно на знаѣ даде, да се здрава коньска меса безъ новаца за ело добыти може. На ово обзнаѣніе прицицали су са свѣ страна люди, да меса добыю, тако, да су и последнѣи останци убіекогъ скота за петъ сатій сасвимъ пограбљѣни были.

Цѣна ране у Пешти 7. Авг. Грошиѣ. б.вр.

	најболѣ	среднѣ	лоше
Пшеница	184	170	155
Наполица	140	130	125
Раѣ	114	110	100
Счамъ	83	80	70
Зобъ	68	65	60
Проя	—	—	—
Жута каша	—	—	—
Кукурузъ	128	125	—

Св. меса една фунт.

Стаѣ Дунава.

6. Авг. 5' 11" 6" — 7. Авг. 5' 8" 9" — 8. Авг. 5' 5" 3" — (надъ 0.)

Јошъ има ибколико ексемплара одъ листова наши. Ако іѣ тко имати жели, нека се изволи што скоріе пријавити. Експ.

Листъ овай излази два путъ у седмици, свакогъ Четвртка и Неделѣ, Четврткомъ на по табака съ образомъ ношава, а Неделѣомъ на читавомъ табаку. — Предплатити се може на свакој ц. кр. пошти съ полгодишномъ цѣномъ за изванске 5 фор. ср., за Пештанце 4 фор. 36 кр. ср., и у експедицији Пештанско-Будимскогъ Скоротече, находеѣой се при учредничеству у Пешти у Бедемској улици (Bastei Gasse) Nro. 349.

У БУДИМУ, Словима кр. Свеучилишта Пештанскогъ.